

Oredništvo i uprava
ZAGREB, MASARYKOVA 28a
Telefon 67-80
Oredništvo i uprava
za Slovenijo i slovenski del
Juliske Krajine
LJUBLJANA, Eriavčeva 4a

ISTRA

GLASILLO SAVEZA JUGOSLOVENSKIH EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

NARODNI TABORI V ISTRI

V prejšnjih stotihih smo že prinesli daljša poročila in razglabljanja o taborih. Zaradi nihovih ponemčenih naš narod in za buditev narodne zavesti in po obredih, ki so spopadlo v primarno občinstveno pregled, ki obravnava vse tabori, in nam tako podlaga celotno sliko tega tako važnega faktorja pri stvaranju narodne zavesti našeg: naroda v Istri.

Dva prejšnja članka o slovenskih taborih sta gotovo vzbrudila med našimi čitatelji toliko zanimanja, da kdo spopolnilo to sliko se s podprtji, ki se značilni za pomen in važnost narodnega poleta one do nas: naši Istri.

Ko se ene množice, vzbrujeno po živahnih bojih za našo, smelo zbirati pod milijum nehom, da najprej na Stajerskem javno zahtevajo svoje Slovenske in narodne pravice, ki so jih bilo >zavrnjeno< po novih zakonih, se je razstrelili kmalu pravi val narodnega prepovedi na naseljene pokrajine in poselil tudi med italijanske Hrivate.

Sledeli pregled taborov — ki menda ni popoln — naj pokaze, kako so v istoti popolni tabori po pokrajinah v časovno:

Stajerska: 1868. Ljutomer 9. avgusta;

1869. Sevnica 9. maja;

Ormož 8. avgusta;

Koroška: 1868. Bistrica 29. sept. pre povedan;

1870. Bistrica; Zaporje;

Kranjska: 1868. Ital. 9. maja; Vižmarje 19. maja;

1870. Čerknica; Vipava;

1868. Šempša 10. oktobra;

1869. Biliča 25. aprila;

Sežana 20. junija, pre povedan;

1870. Tolmin 1. maja;

Sežana 29. maja;

Istra: 1878. Koper; Kobarići;

1870. Kubelj 7. avgusta;

1871. Kastav 21. maja;

1874. (2) Labin;

1878. Delina 27. oktobra;

Buzet 2. junija;

1881. Rijeka, prepovedan;

Ako izvrzemo Venerino pri Ljubljani, opozimo da so vsi ostali tabori vršili le boli v obveznih sredinah. Med takratno snemeno prilevanje nekdanje kraje na Notranj-Kem (Čerknica, Vipava in Ital), kjer je hudovali karob ob mili v večji meri zavrnili potrebo narodne obrambe in kjer je pred razumevanjem pretečo nevarnost ob potopljivem so-seda ne zo drugo. Še proglaša zastavski tabor 1871. operacija nekako proti >Nepratični naši naši stanovniških na granicah Jugoslavije.<

Prviač v glavnem tabor vseh slovenskih taborov je bil program >Zedinjenje Slovenske Rdeči vojski< in sledila pravljila že pri koroški tabori v Bištri pri Piberku 1868 in enega v Sevnici 1869. Kastavski tabor je postavljen potem s se mišljili poln programom: zato zadrževalo Jugoslovje v smislu zgodovinskih sestankov v Sistru in zatem v Ljubljani dne 1. dec. 1870, z namenom, ker vsekobranjovanje političnih izjiv je bilo že predhodno oblasti strege zabranjeno, kakov tudi namernavani protest proti priključitvi Istri in Goriške k polniti upravi v Trstu. Leta 1878 pa je bil sprejet na dolinskom shodu sličen predlog Dubrovčana don Vališčevića, v katerem je tista zahteva, da se Istra odcepí od Tržaške in pridruži ljubljanskemu upravi. Ta radikalna zahteva je sicer silno razburila italijanske politike, to je onstran državne moči, kakor bomo nize videli, je pa razumljiva z ozirom na raščajno napetost v času okupacije Bosne pod priskrbo dualizma. Vlasic je argumentiral, da samo Slovani bodo znali braniti svojo morsko obal, a da nemški element ne bo resih niti Avstrije. Ob tej prilici je prislo, kakov na ostalih italijanskih taborih do iskrivene izražanja slovensko-hrvatskega pobratimstva, kjer je ostalo na Primorskem ne-kalejeno do nasih dñi.

Tesno in medsebojno povezano vsega taborskega gibanja, ki je celotno prešlo ves naš narod skozi deset let in še ved, ni izhajala le iz enotnosti politične ideje, ampak govorilo tudi iz praktičnega načina, ker so navadno nastopali govornik, ki so se bili na gledu, da se so izkazali na prejšnjih zborovanjih ali drugi. Tako so govorili na Šempškem taboru dr. Josip Vosnik ter slove po stajerskih taborih, dr. Tonki, kasnejše zastopnik Gorčenović v Vižmarjih, dr. Lavrič, ki je vodil vse goriska zborovanja in neutralnega Ivana Našbergo še v kratkih okoliščinah obsegale, ki je znal tu prvič, kako potem na vseh slovenskih taborih v Istri, vselej uspešno tolmačiti, kako so njezino učinklje le — mučilnice hudovali. Na isti način so, tudi organizatorji hrvatskega tabora v Kastru Štjidle in tovariši nastopili že dve leti prej na Vilharjevem taboru na Kalu. Ankoder so prinesli šeška taborska gesla: »Ne vidojam se in »Složimo se. A prav in tabor v Kastru, kateremu je vladala jemala vsak političen značaj, ga je pridobil v oblini meri, ko sta na njemu nastopila dva znana hrvatska politika namreč don Mijo Pavlinović iz

Dalmacije in dr. Marjan Derencin, zastopnik sosednjega Reke na zagrebškem taboru. Nični ni nihče mogel braniti, da ne bi go vorila svojemu narodu iz sreda!

V kolikor so politično težnje niso mogli in smelo razpravljati na vročem istreškem, naglaševala so je na teh taborih toliko bolj zahteva jožikovne in ravno pravnosti predvsem na slovenskem področju in v javnih uradih, kjer ju tuje: ki je bilen po povsih brezobzirno gospodarjen. Vesilci so se celo pritoželi o zapustjanju naših pravic v cerkvih, dasi so razen protivnikov vedno le obdelovali duhovščino, da onesposbuje naš posveni prednostni narodni pokret, v katerem so voleli pansionistične, rušive spletke. Vredno je tu že omeniti, da je zo l. 1878. Peter Peršič v Dolini zahteval neomejeno priznanje studija za istarsko visokošolo na zagrebškem vsevoljčju, da ne kar avstrijska vlada ni nikakor hotel pristati.

Kako izleten je bil poleg drugega moralni tekmo taborskega gibanja za naš preprost narod, smo že dali v prejšnjih članikih Podnebje jo zadevali še, kako so Italijanski sosedje to sprejeli. Eva ranjiv primer: v zbirki političnih spisov P. Fambri >La Veneta Guizza< (Genova 1855), ki je često emenjena v trečtem-četrtih publikacijah, sta kot prizlegi natisnjeni dve originalni predlogi tržkih listov o taboru v Dolini 1. 1878. Na kratko ju povzemamo.

Znani >Indipendent< je tedaj povejal da ni nameraval osirati se na zborovanje hrvačko-slovenskih analifabeta, toda da ne more zamolčati, ki so bili sprejeti njevi rešoljki, ki so naperjeno v sklopu trikotnega mestu. Na tem mitingu bi smeli pad v cesarjiči izjavje lojalnosti ali proslavljaju parazo svih bosanskih in hrvatsko-slovenskih bratov in nihče jim ne bi branil. So namesto pogozdolati Kras, ki mal bolj obnoviti pokrovitost na porečju, občinjih in tečajih. Toda predmetno nekdanjino Trsta in Primorske ne smo nikdar dovolili hrvačko-slovenskih agitatorjev, da bi se načrtovali zadeve, ki so temu inačici, da se morajo zatajiti, niko hodejo ostati v zatočišču Fambrijevi kojci svetavnitve, kakršne s te strani bi pričekovali. Znameniti politični pisatelj Ruggero Bonghi razpravlja namreč v svoji istočasni knjigi o narodnostnih razmerjih Primorskem in ugotavlja, da treba upoštevati dejstvo, da se nahajajo nad Slovanom v zatočišču Šestilin na tem ozemlju. Pri tem pravilno oblikovan >Indipendent< smenoval >Slovenec< in >Slovenec< bil misljeno, da Slovani nimajo pravilno bili zahtevani od njih, da se morajo zatajiti, niko hodejo ostati v zatočišču Fambrijevi kojci svetavnitve, kakršne s te strani bi pričekovali. Znameniti politični pisatelj Ruggero Bonghi obsoja vsake zatravnitve naroda in upa lo, da so Slovani po pričudni assimilaciji sečasoma prilagojiti bojnost, ki jih čaka na Primorskem, kakor se zdajno opoznajo tak proces v Južnem Trstu, kjer se staro nemško skozi strelje ločnika napredovali domov Italijanstvu in Jug. Na takem primeru, ki je postal celo aktiven, se jasno vidi, kako veliko vlivav na hrvatska razlike je med tremimi nacionalisti, učenimi Čavornja, Cantiu, Marzinič, tvorce Italije in imperialisti vseh dob!

zadnje in pomembnejše. Mogli bi jih sprejeti za nekakšno bahrarje, da ne bi bilo težko posledje, ki nas spodbuja na tržnico do gotke med mestami in slovenskimi okoličami julija 1868. Tudi sedaj, kakor takrat, nasi plavali so sedje začenjajo izizvati in tog ne daj, da bi sedel, kakor takrat, pa pustila potrebitnost našega mirnega in delevnega prehodstva, ki ga so sme nihče motiti, namenjan po omni prebivalstvu iz jihovih slovenskih lukev, ki bi moral brez zastolu, kakor so ga našli v našem mestu, Izgraditi od gladine.

Na nifikar oduren in zato ne manj strupen način je pisal ob isti priliki tržki list >Il Italiano<. On zamenja niholi >Tržki Zeitung<, da se so tako obširno in občutno počela z dolinskim zborovanjem. Zgolj iz prečnosti do Italijanov je ta list vsej pravljivo priznano za nasmejati istin Slovenscem, katere v Ljubljani noravnost zanjušči. Taki prijatelji so pa Nemel, ki se drža gospodarstva in imperija. Tu pri nas se po tegujoči za Slovence proti Italijanom, v Ljubljani podpirajo Nemce proti Slovencem, a v Dalniciji pa celo Italije proti Slovancem. Pokazati hoče nekakšno vitezstvo, s tem da podprajo iste proti močnemu, manjšemu proti večnemu, so pa lo premeteti, ker sejelo razdar tam, kjer so narodnosti mečane, da slabijo eni proti drugim, vse lo korkit svoje vladajoče rase, ki je nemška.

Vzrekajo so to rumunija opazila lažega lista, ki ji sovarjava po svojih zadevah, da je zatočišča za vsej zadevah. A glej še pravo čudo! Prav gornji besednik v zavetništvu >Independent< je vse zavetništvu, kakršne s te strani bi pričekovali. Znameniti politični pisatelj Ruggero Bonghi razpravlja namreč v svoji istočasni knjigi o narodnostnih razmerjih Primorskem in ugotavlja, da treba upoštevati dejstvo, da se nahajajo nad Slovanom v zatočišču Šestilin na tem ozemlju. Pri tem pravilno oblikovan >Indipendent< smenoval >Slovenec< in >Slovenec< bil misljeno, da Slovani nimajo pravilno bili zahtevani od njih, da se morajo zatajiti, niko hodejo ostati v zatočišču Fambrijevi kojci svetavnitve, kakršne s te strani bi pričekovali. Znameniti politični pisatelj Ruggero Bonghi obsoja vsake zatravnitve naroda in upa lo, da so Slovani po pričudni assimilaciji sečasoma prilagojiti bojnost, ki jih čaka na Primorskem, kakor se zdajno opoznajo tak proces v Južnem Trstu, kjer se staro nemško skozi strelje ločnika napredovali domov Italijanstvu in Jug. Na takem primeru, ki je postal celo aktiven, se jasno vidi, kako veliko vlivav na hrvatska razlike je med tremimi nacionalisti, učenimi Čavornja, Cantiu, Marzinič, tvorce Italije in imperialisti vseh dob!

Pod prizlikom globe zabranjeno je predvajati še u drugo kojce stvarovale, a ne u ono pod količo prizlavajočim spad. Prekršali u tom pogledu smatrat će se špekulatorom na Šestu narodnog gospodarstva.

Tom se prilikom ističe, kako le ovaj naši magazinirani Žita, koji je zapored 1936 godine, dobio narodnoin gospodarstvu velikih korist poloidigljevina, jer su na taim predstavili komuniste, da se sav višak Žita ima predati u odredbu zavetništvu. Upravljati je s ciljem da nemša v tom mikave izmislje i da se za vlastitu potrebu smije zadrgati samo oni kolikšni Žita koji le potrebuje za prehrano obitelji za naplati radnika i za sieste.

Pred prizlikom globe zabranjeno je predvajati še u drugo kojce stvarovale, a ne u ono pod količo prizlavajočim spad. Prekršali u tom pogledu smatrat će se špekulatorom na Šestu narodnog gospodarstva.

Tom se prilikom ističe, kako le ovaj naši magazinirani Žita, koji je zapored 1936 godine, dobio narodin gospodarstvu velikih korist poloidigljevina, jer su na taim predstavili komuniste, da se sav višak Žita ima predati u odredbu zavetništvu. Upravljati je s ciljem da nemša v tom mikave izmislje i da se za vlastitu potrebu smije zadrgati samo oni kolikšni Žita koji le potrebuje za prehrano obitelji za naplati radnika i za sieste.

Pred prizlikom globe zabranjeno je predvajati še u drugo kojce stvarovale, a ne u ono pod količo prizlavajočim spad. Prekršali u tom pogledu smatrat će se špekulatorom na Šestu narodnog gospodarstva.

Tom se prilikom ističe, kako le ovaj naši magazinirani Žita, koji je zapored 1936 godine, dobio narodin gospodarstvu velikih korist poloidigljevina, jer su na taim predstavili komuniste, da se sav višak Žita ima predati u odredbu zavetništvu. Upravljati je s ciljem da nemša v tom mikave izmislje i da se za vlastitu potrebu smije zadrgati samo oni kolikšni Žita koji le potrebuje za prehrano obitelji za naplati radnika i za sieste.

Pred prizlikom globe zabranjeno je predvajati še u drugo kojce stvarovale, a ne u ono pod količo prizlavajočim spad. Prekršali u tom pogledu smatrat će se špekulatorom na Šestu narodnog gospodarstva.

Tom se prilikom ističe, kako le ovaj naši magazinirani Žita, koji je zapored 1936 godine, dobio narodin gospodarstvu velikih korist poloidigljevina, jer su na taim predstavili komuniste, da se sav višak Žita ima predati u odredbu zavetništvu. Upravljati je s ciljem da nemša v tom mikave izmislje i da se za vlastitu potrebu smije zadrgati samo oni kolikšni Žita koji le potrebuje za prehrano obitelji za naplati radnika i za sieste.

Takvu su prijavu dužni podnijeti ne samo vlasnici zemljišta, nego i kolonisti koji obraduju tudi zemljištu tzv. >polovičir<.

POLJSKI LIST O TRSTU

Sedaj, ko je nastopila napetost tudi med Italijo in Poljsko, se je pričel pravljivo med poljskim in Italijanskim časopisom, ki eno drugemu ne ostane dolžno za napade. To priča tudi tale članek znanega poljskega lista >Illustrowaný Kurjer Codzienny<:

>Italiji svetujemo, da naj se ne zanimala za Gdansk in naj se raje zanimala za Trst in njegovijo Luko, ki pa anšlusu nima prometa. Mesto, da bi nam dajala nasvetne, bi Italija bolje storila, da preda Trst Nemci in da bi dovolila, da bi se Gdansk prebivalstvo presejelo v Trste.

Na poljske nasvette je seveda reagiralo >polovicičir<.

Pred prizlikom globe zabranjeno je predvajati še u drugo kojce stvarovale, a ne u ono pod količo prizlavajočim spad. Prekršali u tom pogledu smatrat će se špekulatorom na Šestu narodnog gospodarstva.

Tom se prilikom ističe, kako le ovaj naši magazinirani Žita, koji je zapored 1936 godine, dobio narodin gospodarstvu velikih korist poloidigljevina, jer su na taim predstavili komuniste, da se sav višak Žita ima predati u odredbu zavetništvu. Upravljati je s ciljem da nemša v tom mikave izmislje i da se za vlastitu potrebu smije zadrgati samo oni kolikšni Žita koji le potrebuje za prehrano obitelji za naplati radnika i za sieste.

Ni eni sičniščni mirav nedá se potisnuti na svog miravnišaka, bori se, a kamo li bi ljudi mogli trajno podnäšati prosté užrocije, ne rekači oni kolik so potisnuli razni manti ili več >Lebensraum<.

Ni eni sičniščni mirav nedá se potisnuti na svog miravnišaka, bori se, a kamo li bi ljudi mogli trajno podnäšati prosté užrocije, ne rekači oni kolik so potisnuli razni manti ili več >Lebensraum<.

Pred prizlikom globe zabranjeno je predvajati še u drugo kojce stvarovale, a ne u ono pod količo prizlavajočim spad. Prekršali u tom pogledu smatrat će se špekulatorom na Šestu narodnog gospodarstva.

Tom se prilikom ističe, kako le ovaj naši magazinirani Žita, koji je zapored 1936 godine, dobio narodin gospodarstvu velikih korist poloidigljevina, jer su na taim predstavili komuniste, da se sav višak Žita ima predati u odredbu zavetništvu. Upravljati je s ciljem da nemša v tom mikave izmislje i da se za vlastitu potrebu smije zadrgati samo oni kolikšni Žita koji le potrebuje za prehrano obitelji za naplati radnika i za sieste.

Ni eni sičniščni mirav nedá se potisnuti na svog miravnišaka, bori se, a kamo li bi ljudi mogli trajno podnäšati prosté užrocije, ne rekači oni kolik so potisnuli razni manti ili več >Lebensraum<.

Ni eni sičniščni mirav nedá se potisnuti na svog miravnišaka, bori se, a kamo li bi ljudi mogli trajno podnäšati prosté užrocije, ne rekači oni kolik so potisnuli razni manti ili več >Lebensraum<.

SKUPLJAJMO NARODNO BLAGO
IZ ISTRE! ONO NAJRJEČITIJE GOVORI, DA JE ONO ZEMLJA NAŠA.
DA JE ONO KRV NAŠA!

Kako Italija uvelike oskuđuje raznime sirovinama, a naročito železnom rudarstvom, bez koje se jedan rat ne more upočesiti, baci se u posledne vremena na groznico traženje rudnih naftalja po Istri, koja, kako je poznato, obiluje baumsitem.

U okolici Žminja iskopali su 30 m duboku jamu po kojoj radiuci vrtaju traktorom svrdilom svrđavajući na čitave dane.

U neposrednoj blizini Žminja već je iskopano preko 1000 tona izvrsne rudarstve, koja sadrži veoma velike količine aluminija.

Interesantno je, da se u Žminjški okolicici na raznim mestima nađali na kapovima kamenja, bijelog i laganih kao perco, znak da sadrži čistog aluminija, a kad su u blizini počeli kopati mjesecima nađeni su tračkavci.

Velika istraživanja vrše se i u okolici Tinjana u srednjoj Istri. I tu je pravljeno mnogo trgovaca te dragocenje radace, no pravu želu se ne pravljaju.

Velika istraživanja vrše se i u okolici Žminja u srednjoj Istri. I tu je pravljeno mnogo trgovaca te dragocenje radace, no pravu želu se ne pravljaju.

U zadnje vrijeme traže stručnjaci rudarskih ureda iz Trsta velikom energijom železnicu rudarac u rukama Piciku na području komenske opštine u Goričkoj, pa će učinko počekati kopanje u Nadražici i oko Vrhkog Dale.

Zeljezo, a specijalno aluminij, u modernom je ratu neophodno potrebna sirovina, iako je Italija u budućem ratu bio svakako malo vjerovatniji.

Pred prizlikom globe zabranjeno je predvajati še u drugo kojce stvarovale, a ne u ono pod količo prizlavajočim spad. Prekršali u tom pogledu smatrat će se špekulatorom na Šestu narodnog gospodarstva.

Tom se prilikom ističe, kako le ovaj naši magazinirani Žita, koji je zapored 1936 godine, dobio narodin gospodarstvu velikih korist poloidigljevina, jer su na taim predstavili komuniste, da se sav višak Žita ima predati u odredbu zavetništvu. Upravljati je s ciljem da nemša v tom mikave izmislje i da se za vlastitu potrebu smije zadrgati samo oni kolikšni Žita koji le potrebuje za prehrano obitelji za naplati radnika i za sieste.

Pred prizlikom globe zabranjeno je predvajati še u drugo kojce stvarovale, a ne u ono pod količo prizlavajočim spad. Prekršali u tom pogledu smatrat će se špekulatorom na Šestu narodnog gospodarstva.

Tom se prilikom ističe, kako le ovaj naši magazinirani Žita, koji je zapored 1936 godine, dobio narodin gospodarstvu velikih korist poloidigljevina, jer su na taim predstavili komuniste, da se sav višak Žita ima predati u odredbu zavetništvu. Upravljati je s ciljem da nemša v tom mikave izmislje i da se za vlastitu potrebu smije zadrgati samo oni kolikšni Žita koji le potrebuje za prehrano obitelji za naplati radnika i za sieste.

Pred prizlikom globe zabranjeno je predvajati še u drugo kojce stvarovale, a ne u ono pod količo prizlavajočim spad. Prekršali u tom pogledu smatrat će se špekulatorom na Šestu narodnog gospodarstva.

Tom se prilikom ističe, kako le ovaj naši magazinirani Žita, koji je zapored 1936 godine, dobio narodin gospodarstvu velikih korist poloidigljevina, jer su na taim predstavili komuniste, da se sav višak Žita ima predati u odredbu zavetništvu. Upravljati je s ciljem da nemša v tom mikave izmislje i da se za vlastitu potrebu smije zadrgati samo oni kolikšni Žita koji le potrebuje za prehrano obitelji za naplati radnika i za sieste.

Pred prizlikom globe zabranjeno je predvajati še u drugo kojce stvarovale, a ne u ono pod količo prizlavajočim spad. Prekršali u tom pogledu smatrat će se špekulatorom na Šestu narodnog gospodarstva.

Tom se prilikom ističe, kako le ovaj naši magazinirani Žita, koji je zapored 1936 godine, dobio narodin gospodarstvu velikih korist poloidigljevina, jer su na taim predstavili komuniste, da se sav višak Žita ima predati u odredbu zavetništvu. Upravljati je s ciljem da nemša v tom mikave izmislje i da se za vlastitu potrebu smije zadrgati samo oni kolikšni Žita koji le potrebuje za prehrano obitelji za naplati radnika i za sieste.

Pred prizlikom globe zabranjeno je predvajati še u drugo kojce stvarovale, a ne u ono pod količo prizlavajočim spad. Prekršali u tom pogledu smatrat će se špekulatorom na Šestu narodnog gospodarstva.

Tom se prilikom ističe, kako le ovaj naši magazinirani Žita, koji je zapored 1936 godine, dobio narodin gospodarstvu velikih korist poloidigljevina, jer su na taim predstavili komuniste, da se sav višak Žita ima predati u odredbu zavetništvu. Upravljati je s ciljem da nemša v tom mikave izmislje i da se za vlastitu potrebu smije zadrgati samo oni kolikšni Žita koji le potrebuje za prehrano obitelji za naplati radnika i za sieste.

Pred prizlikom globe zabranjeno je predvajati še u drugo kojce stvarovale, a ne u ono pod količo prizlavajočim spad. Prekršali u tom pogledu smatrat će se špekulatorom na Šestu narodnog gospodarstva.

Tom se prilikom ističe, kako le ovaj naši magazinirani Žita, koji je zapored 1936 godine, dobio narodin gospodarstvu velikih korist poloidigljevina, jer su na taim predstavili komuniste, da se sav višak Žita ima predati u odredbu zavetništvu. Upravljati je s ciljem da nemša v tom mikave izmislje i da se za vlastitu potrebu smije zadrgati samo oni kolikšni Žita koji le potrebuje za prehrano obitelji za naplati radnika i za sieste.

Pred prizlikom globe zabranjeno je predvajati še u drugo kojce stvarovale, a ne u ono pod količo prizlavajočim spad. Prekršali u tom pogledu smatrat će se špekulatorom na Šestu narodnog gospodarstva.

Tom se prilikom ističe, kako le ovaj naši magazinirani Žita, koji je zapored 1936 godine, dobio narodin gospodarstvu velikih korist poloidigljevina, jer su na taim predstavili komuniste, da se sav višak Žita ima predati u odredbu zavetništvu. Upravljati je s ciljem da nemša v tom mikave izmislje i da se za vlastitu potrebu smije zadrgati samo oni kolikšni Žita koji le potrebuje za prehrano obitelji za naplati radnika i za sieste.

NEKAJ O IDRILJSKEM ITALIJANSKEM DUHOVNIŠTVU

Idrilja, avgusta 1939. — Ko je končna maja po dolgi borbi zasedel mesto idriljskega dekanata in mestnega župnika Italijan, don Ettore Carletti, se je iz uprave rudnika po Idriji razširila vest, da bo novi župnik delčen posezne podporo v priznanju s strani rudniške uprave v obliki meseca podpore 1.400.— lir. Vse je ta razmeroma visoka plača osupnila, čeprav so vedeli kam pes taco molj, finančni megr. Arko se je namreč moral zadovoljevati z borilni 300.— čeprav so mu v njegovi poznavani skromnosti bilo dovoljno. Ko se je med idriljskimi Italijani poleglo prvo navduševanje, so tudi govorile o tevi visokih podelitvah, ki so tudi vložile v edaj sano izvedeli, da se ta visoka nagrada ne bo nica, temveč bo ostala pri starem, tako da bo novi dekan prejemal od države 140.— lir. od rudnika pa še 300.— L mesecno. Duhošniško plačo pri nasi so res smisno nizke in presneto bi slabo predla tistem, ki bi se upal le z njo živeti. Kot najbolj zgorovno dejstvo naj navedemo, da prejema pri nas prvi kapelan kar celih 36.— l. drugi kapelan konjam 20.— l. in dekan kot že omenjeno, jedva 140.— L mesecne plače od države. Ce ne bi imeli dohodkov od pogrebov, mali in sličnega, bi morali nači duhovnika od lakote pomireti.

Ker je torej izstala visoka rudniška nagrada in pri nasi na v občaju bira, kot je to običaj po deželi, ki prima precejšnje doberde, je nova župnika videti, da s 4.— l. ne bo mogel kaž udobno živeti. Zadej je misliti o tem, kako bi si vložil doberde. V pesem mestu je od 1930. l. ostrovabil dušno pastirstvo za Italijano in pravljil v rokou v soli p. Paolino Bossetti, za kar je prejemal mesecno 200.— l. Župnik pa je uprijel vse sale, da izpodne patra in njegevne dolinečki skupaj z mecenjem 200.— l. tam prevame. V alkotiji je uspel in cvetogorčki samostan je koncem prejšnjega meseca odpotivil pastra Paolino iz Idrije. Za edinstven Idrije in žaluhajoči kaj poselimo, ker ce ni prevez zanimali na njihov potrebe in jih z dušnogospodarskega stavščina tudi niti skusal pravilno razumeti. Poleg tega tudi z otrovom v soli in kaj lepo izval, ter se je večkrat prigotovil da je nad njim izlival svojo ne trpežnost.

Novi župnik pa tudi s tem novim dohodom in se bi zadovoljen, izkušil si je se datr na v nacn za njih zavajanja. Zavedel je, da je pač dežela kaj red obiskoval v potrebi svoje finanze in jim viličal bogatja in telesa, v bolčini in nesceti, kar je bila matre in lepa resta, dozorna bojnega služabnika, ki pa je med vsemi prebivalstvem priljubil. Kjer je bila cerkev z igumoni, so radi in svetovnovoljno prijavili pa z zahtevne potrebe, saj je cerkev navezana le manjše, odkar je daloča eureda svoj prispevki, s tem da se tajem je prejšnji dekan varčeval in pampetno ravnal, ter se bili stari idrilski cerkvi vedno v najboljšem stanju. Don Vartelli ga je stusal v tem posnetnam, in je od raziskovalca pridno obiskoval svoje farane. Toda po vsejdel samostanski bratovi, ki potujejo po deželi in nabirajo milodare za samostane, je k vsakem obisku ponese s seboj trikuš pustil in nospustil pri vsakega prilike, da ga spomini na potrebe cerkve in ed teh prilikah nabral denar. To pa je budi začudilo, ker niso bili valjeni takemu načinu nabiranja prispevkov, so se kimali teh obiskov navečili ter dalli župniku po ovihih vedeti, da jih niso nici kaj veseli. — Sedaj je župnik to vrsto čoljstvo opustil. Kdor hote kaž darovati za cerkev pa nekako vrže denar v zato pripravljen nabiralnik v cerkv, kot je to pri nas že staro naveda. Steč da sedaj novi žup-

TALIJANSKA ODLIKOVANJA OFICIRIMA NAŠE RATNE MORNARICE

TIVAT — Ovdje je bio talijanski konzul iz Dubrovnika, koji je u Oficirskom domu predao neklim našim oficirima i tehničkim činovnicima talijanska odlikovanja. Odlikovani su: komandant arsenala kapetan bojnog broda g. Vladimir Šaškijević, kapetan bojnog broda g. Mihajlo Lepetić, poručnik, Dohrila, poručnik p. b. g. Blaženčić, g. Đaček, g. Milivojović, kapetan fregate g. Imačić i poručnik fregate g. Vuković. Odlikovanje je uslužljivo povodom nedavnoj boravka talijanske ratne flote u našim vodama.

Madžarski jezik na beogradskoj preparandiji

BOGRAD — Odlikom ministra prosvete beogradska muška učilišna škola otvorila će ove godine dva razreda od kojih će u jednom biti nastavak jezik madžarski. U to će madžarsko odjeljenje biti priljeno 30 učenika.

IZLETI U ISTRU

SUŠAK — Djäčko Jetrovaliště u Martincieli pridržalo je do sada čitav razred u Istru, Postojnu in Venciju. U Postojnu upriličeno je šest ekskurzija, u Venciju takoder šest, a u Opatiji su bili dva puta.

MALE VIJESTI

Brof stanovnika pojedinih država. Njemačka ima danas 85.550.000 stanovnika, od 65.000.000 Čeha in Českem i Moravskem Protektoratu. Na četvrti svetovni ratu navodno 100 mil. Njemačka, Engleska ima 47 mil. stanovnika, Madžarska, britansko carstvo s demokratično Iskonsko ima oko 52 mil. stanovnika, Italija ima 41 mil., Francuska 42 mil., Poljska 45, Sovjetska Rusija ima 171 mil., od tega na Evropskom dijelu Rusije 135 mil., Sjedinjene Države Amerike ima 129 mil., a Kina 437 mil.

Kartet ūrega srebra, ki je imel dobroj svoj sedež v Londonu, se je preseleši sedaj v Rim. Italija je postala namreč po kopnem zasedel Almandenskih rudnikov v Španiji, v katerih je imel talijanski kapital glavni del, glavni dobavitelj te kovine in ima sedaj 80.000 ton letne proizvodnje in sicer brez ūpanja, katere protizvoda sedaj se ni znana.

Monterideo (Uruguay). — Dne 23. junija je umrl za jetiko v bolnišnici Ernesto Devetak, star 38 let. V Montevideo je prišel 1. 1928 in je služil kot ſofer. Dom je bil iz Doline na Krasu, kjer zapuščen sestro v macetho, v Ameriki pa pravilno vrnje denar v zato pripravljen nabiralnik v cerkv, kot je to pri nas že staro naveda. Steč da sedaj novi žup-

Zinka Kunc u milanskoj Skali

Vrlo poznata hrvatska pjevačica iz Zagreba Zinka Kunc-Milanov, koja je stalno angažirana na Metropolitan operi u New-Yorku, pozvana je na dnešnji sezonu gostujte u milanskoj Skali. Nadinentant milanske Skale Mataloni izjavio je da Italija nema pjevačice kvalitete Zinke Kunc.

TALIJANI IZLAZU NA ZAGREBAČKOM ZBORU.

Zagreb — Talijani če i ove godine izlagati na Zagrebačkom Zboru, gde imaju svoj vlastiti pavillon. Milanska firma Marelli — Fiat izložiće če i ove godine električni vlak i motorne litorine. Lanjski pokrajinai da Jugoslovija nabavi takove vlakove za svoje železnicne linije uspijeti, jer su se vlakovi brodske tvornice vagona pokazali boljšina i praktičnijima. (To je tip tzv. "ljudog Sarajev").

STRELJSKA TEKMA V KRANJU.

Clanstvo obvezčamo, da je v nedeljo dne 27 t. m. na striljenju v Struzevem zbirališču tekma za Dr. Cokovo nagrado. Pravico do tekmonjiva ima vsak redni član Sloge, ki se prizavi najkasneje do pricteka tekmonjiva. Začetek ob 9 u dopoldne. Podebrijeva pojasnila v društvenem tajanstvu. — Primorska prosvetno v podporno društvo "Sloga" v Krnju.

4 MILIJARDE INVESTIRANCA KAPITALA V ALBANIJI

Ob koncu aprila t. l. je bilo v Abesniji 4007 industrijskih podjetij s skupnim investiranim kapitalom okoli dve milijarde in 700 milijonov lir ter 4785 trgovskih podjetij z več kapak eno milijardo in 100 milijonov investirane kapitala. Eritrea, ki je bila v Italijanskih rokah že pred vzajemjem Abesnije je imela 2390 industrijskih podjetij z 2 milijardama in 200 milijoni investirane kapitala v 2690 trgovskih podjetij s 400 milijoni invest. kapitala in jo najbolj trgovski in industrijskih podjetij pa ima podrocje Abesnije na mreži 162 industrijskih podjetij z 22 milijoni in 510 trg. podjetij z 33 milijoni invest. kapitala. Omeniti je treba, da je Amhara bila v prejšnji Abesniji vodča delna in je v njeni pleme bilo na krmilu blivje abesinske države, zaradi tega je tudi umetno, da je najmanj infiltrirana od novih gospodarjev.

TALIJANSKE ČETE JOŠ NIJE-SU OTISLE IZ ŠPANSKE

Ravnateljstvo talijanskih pošta Javilla da je pismo naslovljena na talijanske vojške v Španjolskem Imalu adresirati potnemu adresama s točnem oznamkom odredisnega mestja, a ne kao do sada Šstrom O. M. S. *Posta Speciale 500. — Izuzetki čini talijanska zračna baza na Mallorci, koja se još uvelik smatra boljnom poštom.

Svakí rabotnik naime dolazi na rad s kolima na kojima se nalazi koš za odvažanje blata, a u kolu su upregnuti najbolji volovi sto in selo imena.

Najlepše blago imali su redovito seljaci iz dela Radovani. Hrana je blago bilo na daleko poznato, pa su ljudi jedva očekivali, kada će opet doći da čiščenja Bačvanke, da se vidi kogak sojele ima blago. Pobjedi su skoro uvijek odnosili Radovani. Ali su Radovani zato i znali čuvati svoje blago. Nikad se nije dogodilo da bi Radovani preopterjeli blago. Radovani su imali i druge neke osobine, zbor kogih su bili medju ostalim seljastvom poznati. Oni su bili skoro vse vrlo imunci, puni su im konope bili vina, a tavani žute pseucije. Ali nijesu rasipnici. Poznati su bili kao Stediš. Kad je nekot od njih prodavao vino nikad ga ne bi prodavalo na obroke. Trgovac je morao kuhiti ili sve ili ništa. Ni odvozilo ga se nije na obroke. Cijelo seboj upreglo bi volove i pomoglo voziti vino. Tako se je često puta zadržalo deseti, da bi kremuliči iz Radovana u Poreč na brod, i v Španiji na kolodvor čiščenja karavana radovanskim vozova nato-varenim vino. Lijepo je bilo vidjeti, kako bi se po cesti poredala kola, notavorenata bačvanska dolina. Bačva je podopćina višnjanska, koja nema mnogo kuca, tek nekoli 7, ali ima 2 crkve: crkva Sv. Jakoba i crkva Gospe iz Karmela. Oke crkve Gospa iz Karmela ima staro groblje, ali se poslednjih 30 godina tamno mrtve više ne pokapaju, buduci da je pred 30 godinama začela bačvanska podopćina sagradjeno novo groblje.

Bačva je nekad bila večje mjesto, što se razborezje iz brojnih ruševin, kojih se nalazi sve do pod briglav namjan Tinjanca. Kraj samoča selo nalazi se velika lokva "Bačvana", koja rijetko presusi i na koju dolaze za letnji suši ljudi iz udaljenih krajeva po vodu. Svake desete godine lokva se očisti od blata, mulja i taloga. Sva se bačvanska podopćina Šalija u te dane po koga na Bačvanke na "rabotu". To čiščenje Bačvanke prava je revija blaga.

Slaču su višnjanska dosta razdalje od drugoga, a sva su bogata. Tu su Radovi, Rafaelici, Živkovići, Pršurici, Kosutići, Zenodraga, Bukiči, Deklevi, Srebreni,

Pišite nam...

1) Kako narod u Vašem selu zove imena na mjesecu u godini?

2) Opisite nam točno, kakora je narod na mjestu u Vašem kraju i kako se zoru pojedini komadi odječi.

3) Spoznate li se kakre majstrie uspavanke iz najranijeg svog dželinstva. Pišite nam makar samo pojedine zlike, kojih se spominjete.

4) Opisite nam sa stein situaciju, kako izgleda Vaša rodna mjesto i kakora imena nosi pojedini livade, pašnjaci, vinogradi, sume i lukovi.

5) Spoznate li se još kakve pjesme, koja se pjeva u Vašem rodnom kraju? Na pišite nam je makar samo u odloženima kojih se još spjevale.

6) Znate li kakru pučku priču o vještanima, vilama, vukolicalima, koju ste kod kuće čuli? Ne zaboravite zo zabilježiti i odmah nam je poslati!

7) Ima li narod u Vašem selu u Istri kakvir pitalica, gatalica, postolica ili galica? Pišite nam ih!

SMRT MORSKEGA VUKA

Zadnji od teh je zapri trudne oči. Vaš karavaru na postope je umrl star Fran, jenega dana kada je sunce nisko pada nad krovom, on ki je zagledal novo vreme i nove dane nove, edune dane do te ki ne bil naranjan.

Bit je zadnji od nonči, ki je pred okrevenim v nežejih stal in napuščen od teh kako staro, suho drevlo, in ten novem vremenu pozabjeno ostalo.

A nekadar va naslepkah letala je bil morski ruk skroz njegovem mladost pasalti su dvojne, dantele, ostanijo Sangaja, Žene, vino, ocean, dana, dana na more, nevere in uragan.

Njegov kumpanj su na more si umirali, pesan njih zadnji jo bura na more likala i nismo žena od njihovih mladosti va kakore skure ostanijo Sangaja, al Kal-kult pod nožem piratsken ostala.

A on je tornjal na vroči kraji, zadnje si dano kratil je s svojim spomini in hodec tako pogriben meš mlajši veson postulat je novo, edune glase, pogrib se još vidi in povukal se za ve.

Zadnji od teh je zapri trudne oči, va karavaru na postope je umrl star Fran, a sunce je das zad dragom capalo, da bi zopet va novem dane nad njegovem se grobom stalo.

IV-IN BOSTJANCIC

DA MI JE...

Oj, da mi je još ki put ovako pasat po sem! themi pull moje prva mladost i va včer ihlo bonace i mira posecat tako i hot hodec tako pogriben meš mlajši veson postulat je novo, edune glase,

poprib se još vidi in povukal se za ve.

Zadnji od teh je zapri trudne oči, va karavaru na postope je umrl star Fran, a sunce je das zad dragom capalo,

da bi zopet va novem dane nad njegovem se grobom stalo.

IVAN BOSTJANCIC

(ta zbirke "Istrijanska zemlja")

nici, Zoričići, Baškoti, Buturići, Štulići, Benčani, Bršljanovo, Legovići i još mnogo drugih. Več sama imena seda odaju njihovo čistu hrvatsku pripadnost, sto nije potrebno posebno ni dokazivati, kad se zna, da niti jedan naš seljak iako je bio v Čestom kontaktu s gradom, nje znao in niti seljak tajanska. Oprinska ūuma višnjanska zove se Dubravka. U poslednje su vremje našliši u njoj na mnogo rovova bauksita ili kako kažu "porporta", pa je več i taj kraj počeo bivati industrijaliziran. Sve ūme, svi vinogradi, sva polja nose naša hrvatska imena. Sajmiste u samom Višnjani načali su s ūmečicu, koja se zove Prijesica. Do Prijesike se Soline. Vinogradi višnjanskih Talianjana nose takoder od vajkada naša imena; znak da su ta imena deleči starja nego u njihovi današnji vlasnicim. Tu je veliki Štencic (on se smatra Talianjom i piše se Sincich) vinograd, koji se zove "Omejaka", tu Fortunin "Racin-dol", pa "Smokvice", pa "Pavlovac" iako redom. Bogati su to i veliki vinogradi u kojima je nekak obilato rđudio grožđe. Sam je Sincic Omejak znao donjeti godišnji po 1000 hl vinia.

Sasvim je razumljivo, da je narod baž bog zbor svojih lijeplih vinograda mnogo strahov od tuče, pa su ljudi svakog dana posmno gledali na nebo, kad bi se naoblaci. Ako je oblak dolazio od Črvara značilo je da će biti tuče, a ako je dolazio s juga, od Lima nještajoje do dobru kisu. Od toga i potječe poslovica »Od Črvara tužna hrana, od Lima kruha i vina.«

Upar smo potreza eto nabacili sliku Višnjana i njegove okolice. Ne treba dokazivati, da su zemlja i krai i ljudi Hrvati i da se svako naglašavaju pripadnštva te zemlje i tega naroda drugome kome, prevara i laž Petar Brancels.

SKUPLJAJMO NARODNO BLAGO

VIŠNJAN I OKOLICA

Par sati od mora, severno od Poreča, na paroda je raznili krajeva Istre. Specijalitet je toj sajma sljemečne naftaznavnopravilne počev, osobito onog za presad Kupus, zelje, luk, keli, česnjak i drugo povrće moglo se ovje ovdjebati nabaviti u najbarbijem vrtstama. Poznat je bio nadaleko i glasoviti pes na Batarskoj salini, gdje su svršali braća Putinić odnosno kasnije svršati iz selu Bačvanju. Na tmu je plesovima dolazio do Izraža žav životnih temperaturi istarskih. Dakako da je zbog djevojaka znova ovde ponekad blesnuti "škoris" ili "dageta", no u viteskom narodu, kao što je onaj zapadne Istre, istina prije 50.-60. godina do narodnoj probudnici u Istri još nije bio nacionalno svijestan, ali je pred rat bio več toliko osvijesten, da je to postao jedan od najbarbijih i najsvijestnih hrvatskih krajeva Istre.

Od samoga grada Višnjana mnogo je interesantnija njegova najbliža okolica. Selo Barat, koje leži na lijeponi brezuljčići s crkvicom Sv. Blaža opkoljen je neuglednom ravninom, po kojoj se prostiru pomno uređeni vinogradi i njive. Svake godine održava se na 3. veljače u Baratu godišnji sajam Sv. Blaža, na koji dolazi mnoštvo

